

Кризата в европейското винопроизводство

Автор(и): Растителна защита
Дата: 02.02.2024 Брой: 2/2024

Светът на виното е изправен пред необичайна и тревожна ситуация, невиждана от близо шест десетилетия. Според Международната организация по лозата и виното (OIV) през 2023 г. са събрани около 2,4 милиона хектолитра вино, което се равнява на 7% по-малко от миналата година, реално това е най-ниското ниво на производство от 1961 г.

Причините за този драматичен спад в производството на вино са разнообразни, вариращи от екстремни климатични условия до предизвикателства, свързани с покачването на цените на основни потребителски стоки, горива и енергия през последните две години и свиването на покупателната способност на домакинства, в следствие на ковид пандемията и войната в Украйна.

Екстремните климатични явления, като непредсказуеми горещи вълни, суши и горски пожари, доведоха до изключително слаба реколтата в много лозарски региони по света. Но спадът в производството на вино не е равномерно разпределен в различните винени райони. Поради климатичните аномалии през 2023 г. винарските региони в Италия, Франция и Испания отчитат драстичен спад в производството на вино, в същото време в страни като Германия, Португалия и Румъния се отчита среден до висок обем на производство.

Общо за ЕС обемът на производство е по-нисък с 8% от средните количества за последните пет години.

Франция – отново първа в Европа

Франция успя да завоюва лидерската позиция като производител на вино в Европа, което се дължи преди всичко на слабата реколта в Италия. (спад от 14 % по-малко от миналата година). Всъщност това е най-ниското ниво на производство в италианската държава от времената на изключително слабата реколта през 2017 година, отбелязва агенция "Ройтерс".

Испания заема третото място, макар там производството да е спаднало също с 14 % до най-ниското си ниво в последните 20 години. Испанските и италианските винопроизводители най-много пострадаха през изминалата година от климатичните аномалии - както от продължителните засушавания, така и от обилните валежи, довели до повишена влажност и до разпространяването на гъбни патогени по лозята.

Общи тенденции, водещи до намаление на производство и консумация на вино

Промените в глобалния климат, съпроводени с периоди на суша и на поройни дъждове, на нетипични горещини, както и твърде ранни и твърде късни слани, се отразяват все повече както на европейското, така и на световното винопроизводство.

От друга страна световната икономическа конюнктура през последните две години диктува известни промени в структурата на винения пазар.

Поскъпването на ресурсите (труд, горива, торове, растителнозащитни препарати) води до съществен спад в производството на вино. В същото време покачването на цените на основни потребителски стоки и свиването на покопателната способност води до намаление на потреблението на вино. Прогнозираният общ спад през 2023/2024 г. ще е с 1,5% сравнен с равнището от преди една година.

Намалението на консумацията се очаква да засегне предимно червените вина и в по-малка степен вината розе. Върху негативната тенденция влияние оказва и промяната в потребителските вкусове и предпочитания, предимно по-посока нарастване потреблението на бира, както и воденето на здрависловен начин на живот, който изключва консумацията на по-силен алкохол, в това число и на вино.

Пазарът на вино в България

Студената и дъждовна пролет в България забави узряването на гроздето и съответно гроздоберната кампания през 2023 г. стартира по-късно в отделните райони на страната. Според оперативната информация на МЗХ през изминалата година има намаление при площите за реколтиране при винените лозя, като година по-рано те са били в размер на 31579 ха спрямо 29722 ха през настоящата (-5,9% на годишна база).

Освен редуцирането на площите, негативно влияние оказват и по-ниските средни добиви –492 кг/дка в сравнение с 564 кг/дка към края на м. септември 2022 г. Намалението при количеството на десертното грозде е с 46%, като производствения обем към края на септември 2023 г. възлиза на 7,1 хил. тона спрямо 13,3 хил. тона през миналогодишния период. Основната причина за отчетения спад е понижението на средните добиви от лозята с десертни сортове през 2023 година –468 кг/дка (-22,9%), което в много от случаите се дължи на повредите от разпространението на гъбни болести при ненавременни извършени растителнозащитни мероприятия, както отбелязват в своя първи информационен бюлетин Институтът по лозарство и винарство – Плевен.

По-слабата реколта определя повишение и при цените на виненото грозде. Според проучванията на ИЛВ –Плевен, в някои райони на Северна България гроздето от червените винени сортове „Каберне Совиньон“ и „Мерло“ се реализира от производителите на цени между 1,30-1,40 лв./кг. Вариацията при ценовите нива в южните райони на страната е по-голяма –между 1,00 лв./кг и 1,50 лв./кг, в зависимост от предлаганите количества и сорта грозде. Въпреки поскъпването на ресурсите (труд, горива, торове, растителнозащитни препарати), през 2022 г. цените на производител се задържаха на сравнително ниско ниво –0,66 лв./кг без ДДС по данни на НСИ. Възможен изход от тежката ситуация за гроздопроизводителите е сдружаването с цел преработка и реализиране на по-висока добавена стойност.

Информационен бюлетин на ИЛВ – Плевен

В края на 2023 година Институтът по лозарство и винарство - Плевен започна да издава Информационен бюлетин. Амбицията на ръководството на Института е да се осигури актуална и полезна информация за тенденциите на развитие в лозаро-винарския сектор в България и на световно ниво. Разпространението на изданието е безплатно. Обръща се внимание на възможностите за финансиране, промените в националната и европейска секторни политики, важните събития, както и осигуряване на достъп до резултатите от провежданите от екипа на ИЛВ – Плевен научни изследвания. Всеки заинтересован може да се свърже с Института за получаване на бюлетина, и да направи коментари и препоръки относно бъдещите теми, които биха представлявали интерес.

[Информационен бюлетин .pdf](#)